Analiza izvora sredstava banaka u Republici Hrvatskoj

Malić, Nikola

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:496105

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA IZVORA SREDSTAVA BANAKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Mentor:
Prof. dr. sc. Marijana Ćurak

Student:
Nikola Malić
Matični broj: 1155784

Split, rujan 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD 1

1.1. Definiranje problema istraživanja 1

1.2. Ciljevi rada 2

1.3. Metode rada 2

1.4. Struktura rada 3

2. DEPOZITNI IZVORI SREDSTAVA 4

2.1. Depoziti po viđenju 4

2.2. Oročeni depoziti 5

2.3. Štedni depoziti 5

2.4. Struktura depozita u Republici Hrvatskoj 6

3. ZADUŽIVANJA KREDITIMA I EMISIJOM VRIJEDNOSNIH PAPIRA 13

3.1. Zaduživanja banke putem kredita 14

3.1.1. Zaduživanje kod drugih banaka 14

3.1.2. Zaduživanje kod središnje banke 15

3.1.3. Kredit kao izvor sredstava banaka u Republici Hrvatskoj 16

3.2. Vrijednosni papiri i emisija vrijednosnih papira 17

3.2.1. Vrste vrijednosnih papira 18

3.2.2. Emisija vrijednosnih papira 19

3.2.3. Zaduživanje emisijom vrijednosnih papira kao izvor sredstava banaka u Republici Hrvatskoj 20

4. KAPITAL BANKE 22

4.1. Pojmovni okvir i definiranje kapitala banke 22

4.2. Osnovna podjela kapitala 23

4.2.1. Osnovni kapital 24
4.2.2. Dopunski kapital 24
4.2.3. Analiza kapitala banaka u Republici Hrvatskoj 25
5. STUDIJ SLUČAJA – ANALIZA IZVORA SREDSTAVA NA PRIMJERU BANAKA (ZAGREBAČKA BANKA d.d. i SBERBANK d.d.). 28
5.1. Zagrebačka banka d.d. 28
5.1.1. Opći podaci o Zagrebačkoj banci d.d. 28
5.1.2. Analiza izvora sredstava – studij slučaja Zagrebačke banke d.d. 28
5.2. Sberbank d.d. 31
5.2.1. Opći podaci o Sberbanci d.d. 31
5.2.2. Analiza izvora sredstava – studij slučaja Sberbank banke d.d. 31
6. ZAKLJUČAK 34
7. SAŽETAK 36
8. ABSTRACT 37
9. POPIS LITERATURE 38
10. POPIS TABLICA I GRAFIKONA 40

1. UVOD

1.1. Definiranje problema istraživanja

Bankarski sektor predstavlja važnu kariku svakog gospodarstva, te banke predstavljaju važnu ulogu u razvoju nacionalne ekonomije. Banke su financijske institucije koje se osnivaju kao dionička društva i čiji je osnovni predmet poslovanja prikupljanje i pribavljanje novčanih sredstava koja se zatim usmjeravaju klijentima u obliku kreditnih i nekreditnih plasmana. Kreditna sredstava i depozite banke pribavljaju od domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba. Sredstva banaka mogu biti nepovratna i kreditna ili povratna. Nepovratna sredstva banke su pribavljena emisijom dionica, a kreditna ili povratna sredstva su pribavljena u obliku kredita, depozita ili emisijom dužničkih vrijednosnih papir. Na pribavljena i prikupljena sredstva banke plaćaju ugovorenu kamatu i dužne su ih vlasniku staviti na raspolaganje u skladu s ugovorom. Problem istraživanja ovog završnog rada je definiranje i analiza svih vrsta izvora sredstava (depozita, zaduživanja putem kredita i emisije vrijednosnih papira i kapitala) banaka u Republici Hrvatskoj, kako u teorijskom pa tako i u praktičnom smislu.

Depoziti su temelj na kojem banke napreduju i rastu. Oni su jedinstvena stavka u bilanci banke koja ih razlikuje od ostalih tipova poslovnih tvrtki. Depoziti osiguravaju većinu „sirovina“ za kredite banke, stoga predstavljaju osnovni izvor profita i rasta banke.

„Tijekom 1960-ih i 1970-ih godina doktrina odnosa s klijentom stvorila je još šire stajalište o strategiji bankovnog menadžmenta, poznate kao *upravljanje pasivom.* Upravljanje pasivom banke sastoji se od kupnje sredstava, većinom od drugih financijskih institucija kako bi se pokrili zahtjevi za kvalitetnim kreditima i zadovoljile regulatorne obveze po depozitima.[1]“

Glavni alat koje trebaju banke da bi održale razine sredstava koji su banci potrebni da bi udovoljilo svakom zahtjevu za kredit je bankovno upravljanje pasivom. Za djelatnike banke koji svakodnevno moraju ući usporedo s tržištem, upravljanje pasivom postavlja izazove, da bi bili sigurni daje njihova banka u potpunosti financirana. Upravljanjem pasivom je pristup prikupljanja sredstava banke koji je osjetljiv na kamatu.

[1]Rose, P.S., (2004.): Menadžment komercijalnih banaka, Mate d.o.o., Zagreb, str. 440.

"Ako kamatne stope porastu i naša banka ne želi platiti te više kamatne stope, sredstva pozajmljena s tržišta novca nestat će u nekoliko minuta. Oni koji posuđuju preko tržišta novca obično imaju vrlo prilagodljivu reakciju na promjene tržišnih kamatnih stopa.[2]“

1.2. Ciljevi rada

Cilj rada je napraviti analizu izvora sredstava odnosno depozitnih izvora, zaduživanja putem kredita i emisijom vrijednosnih papira te kapitala banaka. Cilj istraživanja je i objasniti izvore financiranja sredstava za banke u Republici Hrvatskoj i utvrditi njihovo relativno značenje. Studija slučaja provest će se na primjerima banaka Zagrebačka banka d.d. i Sberbank d.d.

1.3. Metode rada

Metode koje se koriste u ovom radu su metoda analize, sinteze, komparativna metoda, metoda deskripcije i povijesna metoda. Metoda analize se koristi za raščlanjivanje složenih cjelina na jednostavnije sastavne dijelove, a metoda sinteze se koristi za objašnjavanje složenih misaonih cjelina pomoću jednostavnih misaonih tvorevina. Komparativna metoda se koristi za uspoređivanje istih ili srodnih činjenica, tj. utvrđivanje njihovih sličnosti i različitosti, metoda deskripcije za opisivanje činjenica, te empirijsko potvrđivanje njihovih odnosa, a povijesna metoda za postupak analize dokumenata i dokaznog materijala onoga što se dogodilo u prošlosti. Osim toga, u radu će se koristiti metode indukcije i dedukcije te grafičko i tablično oblikovanje kojim se olakšava i pojednostavljuje način prikaza studije slučaja.

[2]Rose, P. S., (2004.): op.cit. str. 440.

1.4. Struktura rada

Glavni sadržaj će činiti sljedeće cjeline: depozitni izvori sredstava, zaduživanje kreditima i emisijom vrijednosnih papira, kapital banke te studij slučaja – analiza izvora sredstava na primjeru banaka.

U drugoj cjelini će se detaljnije prikazati depozitni izvori sredstava. Treća cjelina će se baviti zaduživanjem kreditima i emisijom vrijednosnih papira, te će se u toj cjelini definirati pojmovni okvir kredita i pojmovni okvir emisije vrijednosnih papira, objasniti vrste kredita u svjetlu izvora sredstava banaka u Republici Hrvatskoj. Isto tako, analizirat će se zaduživanje emisijom vrijednosnih papira kao izvora sredstava banaka u Republici Hrvatskoj.

Četvrta cjelina će se baviti teorijskom analizom kapitala banaka. Cjelina će pružati teorijski okvir i definiciju kapitala, dati osnovnu podjelu kapitala te govoriti o vrstama bankovnog kapitala.

Peta cjelina, putem studije slučaja Zagrebačke banke d.d. i Sberbank d.d., će dati analizu izvora sredstava, stavljajući naglasak na njihovo poslovanje u gospodarskim uvjetima Republike Hrvatske.

Zaključak, kao šesta cjelina ovog rada, dati će sažeti pregled ključnih zaključaka iz završnog rada.

2. DEPOZITNI IZVORI SREDSTAVA

Depoziti su višak novčanih sredstava na računima koje građani, obrtnici, tvrtke i druge pravne osobnosti drže u bankama na svojim računima, u raznim oblicima, ovisno u njihovim potrebama za likvidnošću. Depoziti su „inputi“ od životne važnosti u bankarstvu – osnovni izvor financijskog kapitala za financiranje kredita banke i kupnju vrijednosnica. Pomažu pri stvaranju profita za podupiranje dugoročnog rasta. U nastavku rada detaljnije će se opisati sljedeće vrste depozita: depoziti po viđenju, oročeni depoziti i štedni depoziti.

2.1. Depoziti po viđenju

Depoziti po viđenju su novčana sredstva kod banaka koja mogu biti povučena u gotovini ili prenesena na drugi račun na zahtjev, a služe za plaćanja. Najjeftiniji su izvor sredstava za banku, jer su se vlasnici depozita spremni odreći određenog iznosa kamata u korist likvidnosti.

„Međutim, depoziti po viđenju su među najpromjenjivijim i najmanje predvidivim izvorima sredstava banke, s najkraćim mogućim rokom dospijeća, iz razloga što se mogu podići bez prethodne najave. Većina beskamatnih depozita po viđenju je u rukama poslovnih tvrtki.[3]“

Za klijente koji drže depozite po viđenju na računima u bankama, oni predstavljaju aktivu, dok za banku oni čine dio pasive. Dijele se na beskamatne transakcijske depozite i na kamatonosne depozite po viđenju.

[3]Rose, P.S. (2004.): op.cit. str. 388.

2.2. Oročeni depoziti

Oročeni depoziti su depoziti koji imaju fiksni datum dospijeća i imaju fiksnu kamatnu stopu koja se prilagođava povremeno. Minimalni rok dospijeća je sedam dana, a prije toga nije moguće predignuti.

"Ima ih u više oblika, od prenosivih CD-a (certifikata o depozitu), pa do božićnih depozita ili depozita za godišnji odmor. CD-i se izdaju u *prenosivom* obliku i uglavnom ih kupuju korporacije i bogati pojedinci, te u *neprenosivom* obliku, koje uglavnom kupuju pojedinci."[4]

2.3. Štedni depoziti

„Štednim depozitima se nastoji privući sredstva od klijenata koji žele odvojiti novac na stranu kada postoji realna mogućnost nastanka nekih budućih izdataka ili obveza koje treba u nekom momentu ispuniti."[5]

Iako su im kamatne stope više od kamatnih stopa na transakcijske depozite, u pogledu poslovanja i upravljanju su jeftiniji. Dobivanje prethodne najave o planiranom podizanju sredstava za ovakve je vrste depozita zakonski je regulirano, no mali broj banaka inzistira na istom. Glavni razlog tome jest da takvi depoziti imaju niske kamatne stope te su većinom stabilni. U pogledu vlasništva, mogu ih posjedovati svi – vlade, pojedinci, neprofitne organizacije i dr.

Svaki od različitih vrsta depozita opisanih u ovom radu sadrži različite kamatne stope.

„Općenito, što je *dospijeće* depozita dulje, to je veća dobit koja se mora ponuditi deponentu zbog vrijednost novca tijekom vremena i stalnog pozitivnog nagiba krivulje dobiti."[6]

[4]Rose, P.S. (2004.): op.cit. str. 390.
[5]Rose, P.S. (2004.): op.cit. str. 390.
[6]Rose, P.S. (2004.): op.cit. str. 391.

Jedan od bitnih čimbenika koji utječe na depozitnu kamatnu stopu je i izloženost banaka riziku.

2.4. Struktura depozita u Republici Hrvatskoj

Promatrajući podatke prikazane u tablici 1., može se uočiti da je rast depozita u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu zanemariv (nominalni porast je iznosio 0,4%, a efektivni 0,8%). Depoziti po viđenju, odnosno depoziti na transakcijskim računima i štedni depoziti porasli su ukupno za 23,7 mlrd. kuna (24,2%), dok su se oročeni depoziti smanjili za 22,6 mlrd. kuna (11,5%). Time se udio depozita po viđenju u odnosu na kraj 2015. povećao za 7,9 postotnih bodova, odnosno na 41,1% ukupnih depozita. Razlog pada oročenih depozita sektora kućanstva je smanjenje kamatnih stopa na štednju, te porez na kamate na štednju. Primljeni krediti nastavljaju višegodišnji trend opadanja te su smanjenjem za petinu sveli samo na 6% izvora banaka. Promjenama su prednjačili krediti iz inozemstva, koji su manji za 5,5 mlrd. kuna (52,6%), uglavnom na osnovi kredita primljenih od većinskih stranih vlasnika, a banke su smanjile i kredite primljene od ostalih stranih financijskih institucija.

Najveći doprinos smanjenju ukupnih obveza banaka dao je pad rezervacija za konverziju, a potom daljnje razduživanje prema inozemstvu. U odnosu na kraj 2015. obveze su bile niže za 9,5 mlrd. kuna ili 2,8%.

Analizirajući stope promjene kapitala i obveza u periodu od 2015. do 2016. godine, vidljivo je da je kapital banaka ojačao s osnove dobiti ostvarene u tekućoj godini, te je tijekom promatranog razdoblja porastao za 9,8%. Dionički kapital se smanjio u odnosu na kraju 2015. za 1,2% zbog pojednostavljenog smanjenja kapitala u više banaka s ciljem pokrića gubitaka iz poslovanja prethodnih godina.[7]

[7] Hrvatska narodna banka (2017): Bilten o bankama 30, godina 17.

Tablica 1.: Struktura obveza i kapitala banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2014.		XII. 2015.			XII. 2016.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Krediti od financijskih institucija	641,6	0,2	622,4	0,2	–3,0	1.506,9	0,4	142,1
Kratkoročni krediti	602,5	0,2	611,2	0,2	1,4	503,5	0,1	–17,6
Dugoročni krediti	39,1	0,0	11,2	0,0	–71,3	1.003,4	0,3	8844,7
Depoziti	286.075,4	72,4	294.214,6	74,8	2,8	295.302,8	76,0	0,4
Depoziti na transakcijskim računima	67.556,2	17,1	76.631,9	19,5	13,4	101.391,0	26,1	32,3
Štedni depoziti	18.045,1	4,6	21.052,5	5,4	16,7	19.954,7	5,1	–5,2
Oročeni depoziti	200.474,1	50,7	196.530,2	50,0	–2,0	173.957,2	44,8	–11,5
Ostali krediti	35.919,8	9,1	23.658,6	6,0	–34,1	17.554,7	4,5	–25,8
Kratkoročni krediti	5.632,7	1,4	2.109,5	0,5	–62,5	1.674,3	0,4	–20,6
Dugoročni krediti	30.287,2	7,7	21.549,2	5,5	–28,9	15.880,4	4,1	–26,3
Derivatne financijske obveze i ostale financijske obveze kojima se trguje	1.180,5	0,3	2.339,2	0,6	98,2	2.269,8	0,6	–3,0
Izdani dužnički vrijednosni papiri	299,9	0,1	300,8	0,1	0,3	353,6	0,1	17,6
Kratkoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,8	0,0	100,0	0,0	0,0	–100,0
Dugoročni izdani dužnički vrijednosni papiri	299,9	0,1	300,0	0,1	0,0	353,6	0,1	17,9
Izdani podređeni instrumenti	2.050,0	0,5	2.724,0	0,7	32,9	2.659,3	0,7	–2,4
Izdani hibridni instrumenti	2.319,4	0,6	2.198,4	0,6	–5,2	2.190,9	0,6	–0,3
Kamate, naknade i ostale obveze	11.231,2	2,8	17.361,6	4,4	54,6	12.031,9	3,1	–30,7
UKUPNO OBVEZE	339.717,8	86,0	343.419,6	87,3	1,1	333.870,1	85,9	–2,8
Dionički kapital	33.757,2	8,5	34.275,4	8,7	1,5	33.858,8	8,7	–1,2
Dobit (gubitak) tekuće godine	1.534,6	0,4	–4.615,8	–1,2	–	5.031,3	1,3	–
Zadržana dobit (gubitak)	15.943,0	4,0	15.579,3	4,0	–2,3	11.228,1	2,9	–27,9
Zakonske rezerve	1.046,0	0,3	1.035,2	0,3	–1,0	1.033,1	0,3	–0,2
Statutarne i ostale kapitalne rezerve	2.600,4	0,7	2.892,5	0,7	11,2	2.842,7	0,7	–1,7
Revalorizacijske rezerve	727,9	0,2	1.115,1	0,3	53,2	863,8	0,2	–22,5
Dobit (gubitak) prethodne godine	–89,1	0,0	–307,0	–0,1	244,4	–5,9	0,0	–98,1
UKUPNO KAPITAL	55.519,9	14,0	49.974,7	12,7	–10,0	54.851,8	14,1	9,8
UKUPNO OBVEZE I KAPITAL	395.237,7	100,0	393.394,3	100,0	–0,5	388.721,9	100,0	–1,2

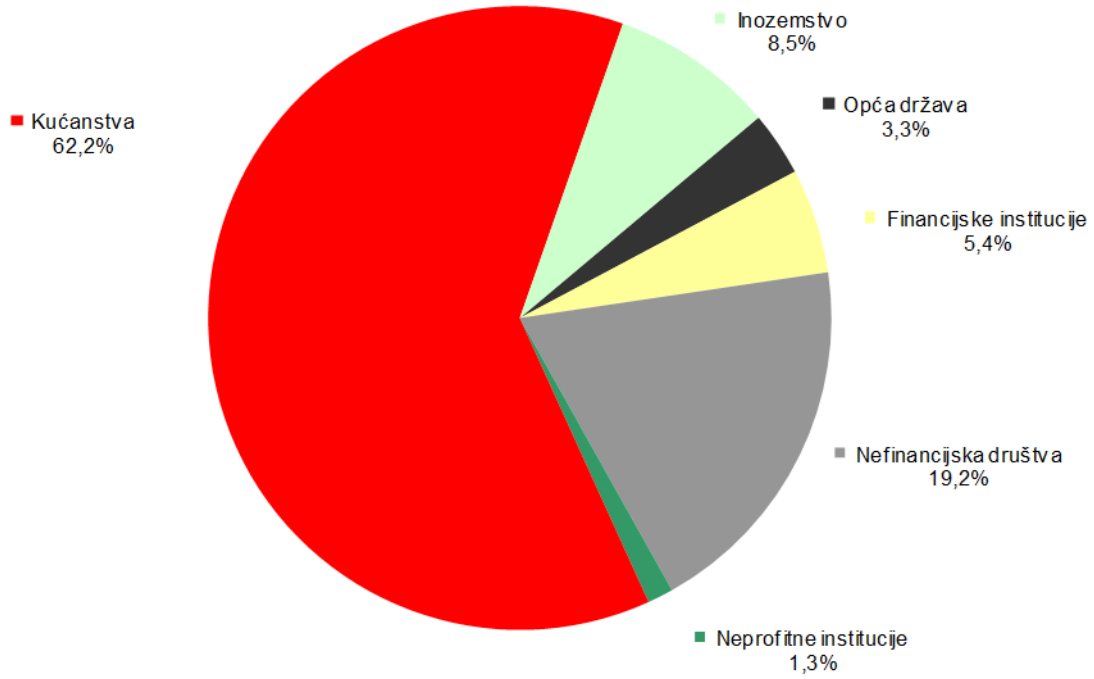
Izvor: HNB, https://www.hnb.hr/documents/20182/2020824/hbilten-o-bankama-30.pdf/42efdf39-5ba2-4111-9efd-1a9b80ff78e8

Tablica 2.: Struktura izvora financiranja banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postotcima

	XII. 2014.		XII. 2015.			XII. 2016.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Depoziti	286.075,4	87,4	294.214,6	90,9	2,8	295.302,8	92,4	0,4
Krediti	36.561,4	11,2	24.281,1	7,5	–33,6	19.061,7	6,0	–21,5
Izdani dužnički vrijednosni papiri	299,9	0,1	300,8	0,1	0,3	353,6	0,1	17,6
Izdani podređeni i hibridni instrumenti	4.369,4	1,3	4.922,4	1,5	12,7	4.850,2	1,5	–1,5
UKUPNI IZVORI FINANCIRANJA	327.306,2	100,0	323.718,8	100,0	–1,1	319.568,3	100,0	–1,3
Ukupni izvori od većinskoga stranog vlasnika	41.849,3	12,8	22.819,6	7,0	–45,5	12.309,5	3,9	–46,1

Izvor: HNB,http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf?p_auth=SU2uOeoo&p_p_id=documentfolderfilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=3&_documentfolderfilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction

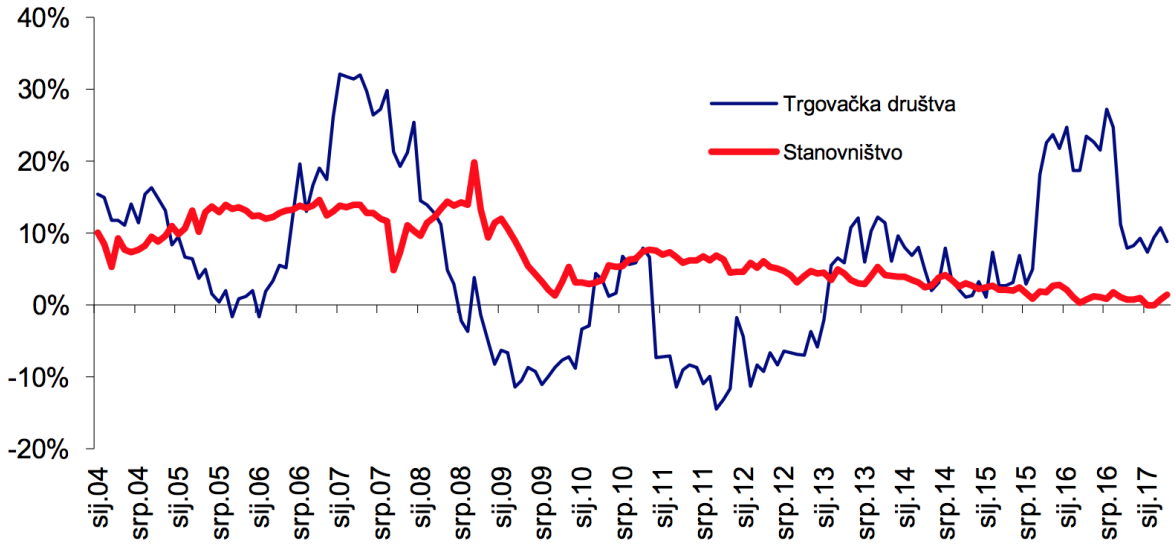
Tijekom 2016. godine banke su smanjivale svoje inozemne izvore, osobito depozite i kredite. Promjene su uglavnom obuhvaćale izvore većinskih stranih vlasnika. Iako postoji rast depozita, ipak su od većeg značaja promjene u njihovoj ročnoj i valutnoj strukturi.

Slika 1.: Sektorska distribucija primljenih depozita (stanje na dan 31.ožujka 2017.)

Izvor: HNB,http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf?p_auth=SU2uOeoo&p_p_id=documentfolderfilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=3&_documentfolderfilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction

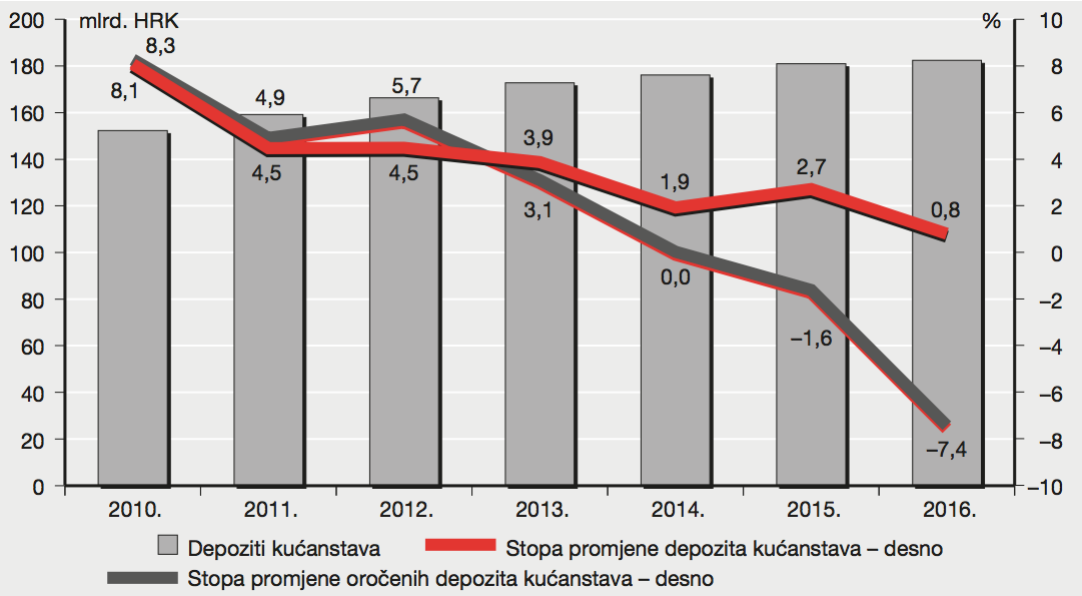
Na Slici 1. uočavamo da je glavni nositelj depozita sektor kućanstva sa 62,2% udjela, koja deponiraju svoja sredstva na domaćem tržištu. Također, značajan udio imaju nefinancijska društva sa 19,2 % udjela, a svi ostali zajedno imaju 18,6 % udjela.

Slika 2. : Depoziti stanovništva i depoziti poduzeća

Izvor: HUB, http://www.hub.hr/sites/default/files/hub_pregled_2_2017.pdf

U travnju 2017. godine ukupni (kunski i devizni) depoziti stanovništva u bankama bili su za 2,6 milijardi kuna veći u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je rast u sektoru poduzeća bio izraženiji, s porastom od 4,4 milijardi kuna. Prosječna međugodišnja stopa rasta depozita u sektoru stanovništva od početka godine iznosila je 0,5%, a u sektoru poduzeća 9%, pri čemu je od listopada došlo do usporavanja stope rasta depozita. Međutim, treba napomenuti kako je rast depozita stanovništva u najvećem dijelu posljedica rasta depozitnog novca dok su oročeni i štedni depoziti u padu.

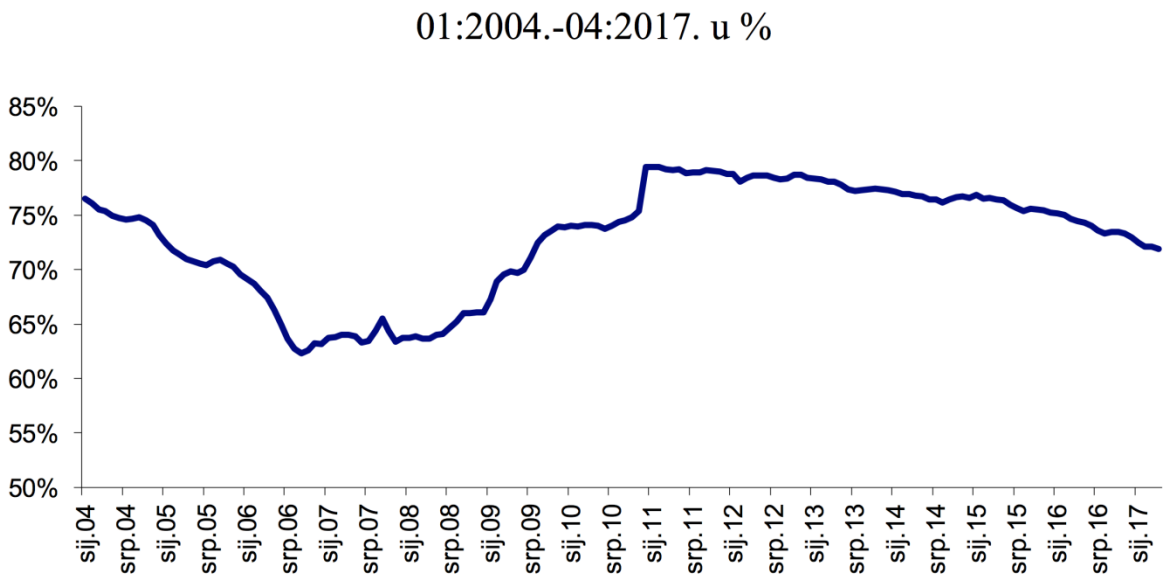

Slika 3.: Depoziti kućanstava

Izvor: HNB, http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf?p_auth=SU2uOeoo&p_p_id=documentfolderfilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=3&_documentfolderfilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction

Kućanstva su imala najveći utjecaj na ročnu transformaciju depozita, uglavnom zbog niske razine kamatnih stopa na štednju, kao i poreza na kamate na štednju. Uslijed navedenog dolazi do pada oročenih depozita sektora kućanstava te oni poprimaju negativnu vrijednost sredinom 2015. godine, dok je u istom razdoblju neto imovina investicijskih fondova porasla za četvrtinu ili 3,7 mlrd. kuna.[8]

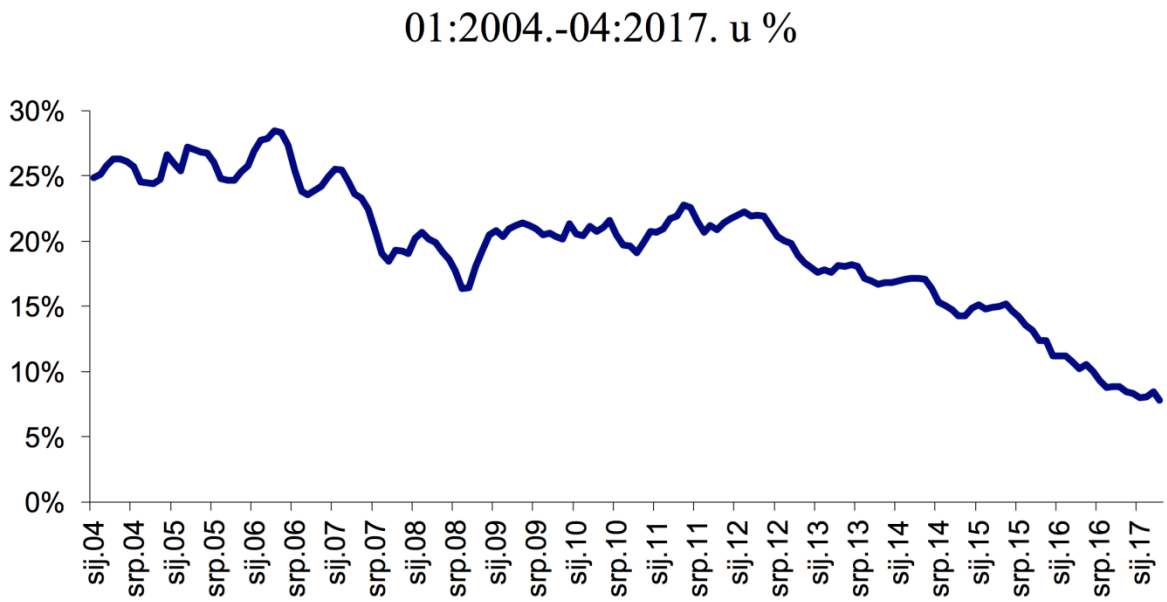
[8]Hrvatska narodna banka (2017): op. cit., http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/spf?p_auth=SU2uOeoo&p_p_id=documentfolderfilter_WAR_hnbportlet&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=3&_documentfolderfilter_WAR_hnbportlet_javax.portlet.action=searchAction (28. 09. 2017.)

Slika 4. : Udjel deviznih u ukupnim depozitima stanovništva

Izvor**:** http://www.hub.hr/sites/default/files/hub_pregled_2_2017.pdf**3**.

Udjel deviznih u ukupnim depozitima stanovništva smanjivao se do sredine 2006., kada je dotaknut minimum od oko 65%. Početak krize u drugoj polovici 2008. doveo je do porasta udjela deviznih depozita na gotovo 80%. Od tada se udjel deviznih u ukupnim depozitima kućanstava smanjuje veoma sporim tempom, te je krajem travnja 2017. pao ispod razine od 72% i nalazi se na razinama iz 2009. godine.

Slika 5. : Udjel inozemne u ukupnoj pasivi

Izvor : **http://www.hub.hr/sites/default/files/hub_pregled_2_2017.pdf3**.

Općenito inozemni izvori predstavljaju važan izvor financiranja hrvatskih banaka. No, njihova se važnost u uvjetima slabe potražnje za kreditima smanjuje, jer nema potrebe za financiranjem rasta kredita. Prvi lokalni minimum udjela inozemne u ukupnoj pasivi od 16,6% postignut je u kolovozu 2008. Nakon eskalacije financijske krize udjel se prvo povećao i potom dulje vrijeme ostao stabilan oko 20%. Udjel se ponovo počeo smanjivati u drugoj polovici 2012. Krajem travnja 2017. dosegnut je povijesni minimum od 7,8%. Po toj se osnovi smanjuje i vanjski dug. Prema zadnjim podacima za veljaču 2017., vanjski dug sektora smanjen je za 3,1 mlrd EUR od veljače 2015. do veljače 2017. Banke se razdužuju u inozemstvu zbog rasta relativno jeftinijih domaćih depozita, visoke likvidnosti, razmjerno slabe potražnje za kreditima i prodaje plasmana.

3. ZADUŽIVANJA KREDITIMA I EMISIJOM VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Bankari tijekom godina su shvatili da njihovi klijenti nisu dobro prihvatili odbijanje profitabilnog kreditnog zahtjeva. „Odbijanje zahtjeva za kreditom često znači neposredan gubitak depozita, a vjerojatno i gubitak svih budućih poslova s razočaranim klijentom. S druge strane, odobrenje kredita – čak i onda kada je priljev depozita nedostatan – redovito pribavlja i nove depozite te potražnju za ostalim bankovnim uslugama.“[9]

Odnos koji banka stvara s klijentom veoma je važan za obje strane, no pošto se banke uvijek vole osigurati, najpogodnije im je odobravati kredite onima koji će im donijeti pozitivnu neto korist. Prije negoli banka odluči pozajmiti novčana sredstva, potrebno je da prepoznati investicijski potencijal i zaradu projekta, odnosno povrat na investicije bi morao premašivati troškove, a kvaliteta projekta mora zadovoljiti kriterije banke. Ukoliko se banka nađe u situaciji da nema trenutačno raspoloživih depozita za pokriće tih kredita, bilo bi poželjno potražiti najjeftiniji dostupni izvor kako bi pozajmila sredstva i ispunila kreditnu potrebu svojih klijenata.

„Koje nedepozitne izvore menadžment banke će koristiti za pokriće svog predviđenog jaza sredstava, ovisi o sljedećih pet čimbenika:

1. relativnim troškovima prikupljanja sredstava iz svakog pojedinog nedepozitnog izvora
2. riziku (promjenjivosti i ovisnosti) svakog pojedinog izvora financiranja
3. vremenu trajanja (dospijeće ili rok) u kojemu su sredstva potrebna
4. veličini banke koja zahtijeva nedepozitna sredstva
5. odredbama koje ograničavaju korištenje alternativnih izvora sredstava.“[10]

[9] Rose, P.S. (2004.): op.cit. str. 439.- 440.
[10] Rose, P.S. (2004.): op.cit. str. 461.

3.1. Zaduživanja banke putem kredita

Banke se kreditom mogu zadužiti na dva načina: kreditom od središnje banke i kreditom od drugih banaka drugog ranga. Banke mogu pribavljati sredstva kupnjom novca, odnosno kredita od drugih financijskih institucija, a u tom slučaju plaćaju cijenu tog kredita putem kamatne stope kao njegove cijene. U slučaju nedostatka financijskih sredstava, banke se financiraju u inozemstvu, čime se povećava javni dug.

S obzirom da su krediti jedan od važnih načina na koji banke skupljaju izvore sredstava, i s obzirom na to da banke vrlo često nailaze na problem nemogućnosti kupnje kredita unutar vlastite zemlje u kojoj posluju, vrlo često su primorane kredite nabavljati u inozemstvu. Na taj način se banke zadužuju u inozemstvu, što znači da stvaraju veći javni dug zemlje. Republika Hrvatska je jedna od zemalja koje imaju navedeni problem, a njegovo rješenje je vrlo važno za oslobođenje zemlje od takvog duga i posljedičnog rasta kamatnih stopa (cijene kapitala / kredita), kako bi se u konačnici moglo unaprijediti gospodarsko blagostanje zemlje.

Iako su banke posrednik, a ne izravni generator vanjskog zaduživanja, problematika takvih kredita je u zemlji izrazito velika. Osim toga je vrlo važna usklađenost kredita i depozita kao izvora sredstava banaka tj. usklađenost depozita i kreditnih plasmana banke kao njenog proizvoda.

Prema tome, uz depozite, koji su najvažniji izvor sredstava banka u Republici Hrvatskoj, važan izvor sredstava su i krediti.

3.1.1. Zaduživanje kod drugih banaka

Do potrebnih novčanih sredstava banka može doći na način da se zaduži kod drugih banaka. U tom slučaju govorimo o međubankovnom kreditiranju. Obzirom da financijske institucije temelje svoju djelatnost na kupnji i prodaji novca, kupnja novca je vrlo važna u bankarskom poslovanju. Kupnja novca se naziva kupnjom kredita, odnosno riječ je o korištenju novca druge banke, uz plaćanje naknade banci od koje je banka kupila novac, te zatim ulaganje tog kupljenog novca u daljnje poslovanje kako bi se generiralo još više novca unutar bankarskog odnosno financijskog sustava.

Krediti financijskim institucijama se prvenstveno odnose na kredite bankama, a vrlo često se kupuju radi pokrivanja troškova koji zbog promjene kamatne stope nose veću (nepovoljnu) kamatu (radi zatvaranja tog duga) ili radi nekih drugih potreba upravljanja poslovanjem banke, kao npr. ostvarivanje likvidnosti poslovanja.

Osim što banke mogu uzimati kredite od drugih banaka kako bi financirale vlastite potrebe poslovanja, i osim što bankama takvi krediti služe kao izvor financijskih sredstava, financiranje kreditom, ipak predstavlja jedan od aktualnijih, ali nepoželjnih oblika financiranja poslovanja.

Krediti se po vrstama kamatnih stopa mogu podijeliti na kredite s fiksnom, varijabilnom kamatnom stopom i kredite s kamatnom stopom po odluci banke.

Međubankovna zaduživanja odnosi se na kratkoročna sredstva prebačena (posuđena) iz jedne financijske institucije u drugu, najčešće na period od jednog dana. Glavna svrha međubankovnog zaduživanja je omogućiti bankama promptnu infuziju rezervi u slučaju da su u manjku. Prednosti ovog instrumenta su: izbjegavanje zaduživanje kod središnje banke i zarada kamate. Nakon što banke svakodnevno analiziraju poziciju svojih rezervi, one pristupaju tržištu kao kreditor ili kao uzajmitelj. Većina kredita putem međubankovnog zaduživanja nije osigurana te se čitav proces odvija isključivo komunikacijom između kupca i prodavatelja. Sila ponude i potražnje određuje kamatnu stopu na međubankovne kredite.

3.1.2. Zaduživanje kod središnje banke

Diskontni zajmovi su zajmovi koje središnja banka odobrava bankama, a diskontna stopa je stopa koju središnja banka naplaćuje na zajmove. Promjene diskontne stope utječu na rezerve u bankarskom sustavu, jer središnja banka povećava rezerve banke za isti iznos kada plasira diskontni zajam. Diskontni zajmovi se odobravaju kroz diskontni okvir. Operacije u diskontnom okviru mogu djelovati na cijenu zajmova ili na količinu zajmova kroz upravljanje diskontnim okvirom.

Vrste diskontnih zajmova su krediti za prilagodbu, sezonski kredit i produženi kredit. Krediti za prilagodbu se odobravaju bankama koje imaju problem s kratkoročnom likvidnošću, sezonski krediti se odobravaju bankama koje imaju problema s likvidnošću

sezonskog karaktera, a produženi kredit se odobrava bankama s ozbiljnim problemima s likvidnosti zbog odljeva depozita a ne očekuje se brzi oporavak.[11]

Reeskont predstavlja pasivni bankarski posao kod kojega banka prodaje, tj. reeskontira mjenice iz svoga portfelja koje je prethodno kupila odobravanjem eskontnog kredita.

Relombard je takav pasivni bankovni posao kod kojega banka prodaje, tj. relombardira, vrijednosne papire na temelju kojih je prethodno odobrila lombardni kredit. Najčešće ga koriste banke koje trguju s vrijednosnim papirima i posluju na burzi.

3.1.3. Kredit kao izvor sredstava banaka u Republici Hrvatskoj

Krediti primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti HNB-a kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira. Budući da HNB ne odobrava iz primarne emisije kredite poslovnim bankama za selektivne namjene, već iznimno jednodnevne lombardne kredite i kredite za likvidnost, nalaze se uglavnom sredstva banaka iz repo poslova s HNB-om.

Obzirom na ekonomske okolnosti tržišta u Republici Hrvatskoj, zadnjih godina a naročito uslijed novih regulatornih mjera koje su se izravno ticale bankarskog poslovanja i poslovanja svih drugih financijskih institucija, a sa ciljem uspostave stabilnosti i likvidnosti njihovog poslovanja, banke su sa prevelikog zaduživanja putem kredita (kod drugih financijskih institucija u zemlji i kod inozemnih banaka) morale započeti proces razduživanja.

Banke se fokusiraju na smanjenje zaduživanja putem kredita, zbog čega je smanjeno korištenje kredita kao izvora sredstava u bankama u zemlji.

[11] Mishkin, F., Eakins, S., (2005). Financijska tržišta i institucije, Mate d.o.o., Zagreb

Na dan 30. lipnja 2017. godine kreditne institucije u Republici Hrvatskoj (od kojih su i banke), imaju sljedeće brojčano izraženo stanje kredita:

Tablica 3. Agregirano nekonsolidirano mjesečno statističko izvješće – bilanca kreditnih institucija na dan 30.06.2017. godine (u tisućama HRK)

OBVEZE	
Kratkoročni krediti od financijskih institucija	532.957
Ostali krediti	1.861.071
Dugoročni krediti od financijskih institucija	1.002.587

Izvor: Hrvatska narodna banka, Obrazac: BS3-2 - Bilanca. Dostupno na: https://www.hnb.hr/statistika/statisticki-podaci/kreditne-institucije/nekonsolidirana-bilanca/kreditne-institucije/mjesecni-podaci

3.2. Vrijednosni papiri i emisija vrijednosnih papira

Vrijednosni papiri predstavljaju instrumente kojima se obećava isplata novca, kamate, zarade ili dividende. Oni su instrumenti za trgovanje kod kojih postoji rizik ulaganja koji se kompenzira potencijalnom zaradom. Tu se ubrajaju dionice, obveznice, opcije, derivati itd.

Prema Zakonu o tržištu kapitala, vrijednosni papir i emisija vrijednosnih papira se definiraju na sljedeći način:

- Vrijednosni papir označava dionice, obveznice, trezorske zapise, blagajničke zapise, komercijalne zapise, certifikate o depozitu i druge vrijednosne papire izdane u seriji, a ako je izdan u seriji onda označava vrijednosne papire istog izdavatelja, izdane istodobno i koji daju ista prava (npr. ako banka izdaje vrijednosne papire u seriji, znači da svi papiri izdani u toj seriji imaju ista obilježja).
- Emisija ili „izdavanje vrijednosnih papira' se definiraju kao izdavanje vrijednosnih papira javnom ili privatnom ponudom vrijednosnih papira u Republici Hrvatskoj ili u inozemstvu.

Banke mogu izdati vrijednosne papire putem privatne ponude, putem javne ponude te unutar i izvan Republike Hrvatske, a u praksi je najčešće izdavanje dionica i obveznica kao vrijednosnih papira kojima se prikupljaju sredstva banke, te samim time označavaju jedan od važnijih oblika koji čine kapitalnu strukturu banaka.

Banke emitiraju korporacijske ili vlasničke vrijednosne papire. Na taj način emisijom vrijednosnih papira banka prodaje određen udio u vlasništvu banke, dakle riječ je o dionicama.

3.2.1. Vrste vrijednosnih papira

Među vrijednosnim papirima koje izdaju banke se nalaze dionice, obveznice, depozitni certifikati i komercijalni zapisi.

Dionice su vlasnički vrijednosni papiri tj. isprave o uloženim sredstvima u vlasničku glavnicu dioničkog poduzeća. Zarada povrata od dionica može biti na dva načina: rastom cijena dionica tijekom vremena ili isplatom dividende dioničarima.

Obveznice su vrijednosni papiri kojima se njihov emitent obvezuje da će vlasniku obveznice isplatiti dinamikom naznačenom u obveznici iznose novčanih sredstava koji se sastoje od glavnice i kamata koji su također naznačeni u obveznici.

Depozitni certifikati su vrijednosni papiri koje izdaju banke i kojim potvrđuju da je naznačeni iznos novca deponiran na računu kod nje na određeni rok (oročeni depozit) i po određenoj kamatnoj stopi. One glase na donositelja i na velike svote sa rokom dospijeća od 1 do 4 mjeseca, a za neke i duže.

Komercijalni zapisi su kratkoročni i neosigurani vrijednosni papiri (zadužnice) koje izdaju banke. Kamatna stopa odražava veličinu rizika povezanu s kreditnim rejtingom emitenta. Rok dospijeća je do 270 dana, najvećim dijelom između 20 i 45 dana.

3.2.2. Emisija vrijednosnih papira

Emisija vrijednosnih papira je vrlo važan način prikupljanja sredstava, a podrazumijeva visoke troškove, zbog čega se vrlo rijetko koristi za financiranje i širenje poslovanja, iako predstavlja najjednostavniji način prikupljanja sredstava. Emisiju vrijednosnih papira je moguće obaviti otvorenom, ograničenom i/ili internom emisijom, tj. kombinacijom tih oblika.

Financiranje poslovanja emisijom vrijednosnih papira se obavlja putem općeg ugovora o financiranju, a prednosti se ogledaju u „mogućnosti pribavljanja potrebnog kapitala, mobilnosti kapitala, izvođenju poslovnih kombinacija.“ Nedostaci su troškovi emisije i tržišna zavisnost kapitala.

Emisijom dionica banka zapravo izdaje potvrdu o sredstvima koja se ulažu u temeljni kapital banke. To znači da je kupac emitirane dionice (pojedinačnih ili serijskih dionica) vlasnik određenog dijela banke, tj. on stječe određena prava vlasništva.

Zaduživanjem putem emisije dionica banka prodaje dio svojeg poslovanja (u zamjenu za investiranje u to isto poslovanje, iznosom na kojeg glasi dionica – tzv. nominalna vrijednost), ostvaruje priljev novca od emisije, te samim time dio svog poslovanja prodaje svojim investitorima. To isto tako znači da banka koja je izvršila zaduživanje putem emisije vrijednosnih papira (u ovom slučaju dionica) mora isplaćivati dividendu kupcima dionice (dioničarima). Emisija obveznica je vrlo slična emisiji dionica, a oba vrijednosna papira kupoprodaju vrše na formalnim tržištima, tj. na burzama.

3.2.3. Zaduživanje emisijom vrijednosnih papira kao izvor sredstava banaka u Republici Hrvatskoj

Uz prikupljanje depozita i novca zaduživanjem kreditima kao izvorom sredstava banaka u Republici Hrvatskoj, banke prikupljanje obavljaju i putem emisije vrijednosnih papira, pa se takav novac također usmjerava u daljnje poslovanje radi ostvarivanja prihoda odnosno profita, i to putem kreditnih i nekreditnih plasmana.

Banke u Republici Hrvatskoj pribavljaju kapital emisijom dionica, a kreditna (povratna) sredstva izdavanjem dužničkih kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnih papira.

Korištenjem ovakvog izvora prikupljanja potrebnog kapitala banke ujedno ostvaruju povoljnije okolnosti za upravljanje likvidnošću poslovanja, no kao i u slučaju drugih izvora sredstava kod banaka, izvori iz kojih će se sredstva prikupljati ovise o različitim čimbenicima. Tako na primjer postoji razlika u potražnji za kupnjom različitih vrijednosnih papira ovisno o stanju na tržištu.

„Kada se očekuju povećani prihodi od kapitala i veća likvidnost vrijednosnica, investitori preferiraju ulaganja u dionice, dok se u uvjetima očekivane recesije kao sigurnija alternativa biraju ulaganja u obveznice (naročito državne).“[12]

[12]Gregurek, M., Vidaković, N. (2013). op. cit., str. 216.

Tablica 4. : Vrijednosni papiri kao izvor sredstava banaka u RH

	2012. XII.	2013. XII.	2014. XII.	2015. XII.	2016. XII.	2017.				
						III.	IV.	V.	VI.	VII.
Instrumenti tržišta novca (neto)				0,8						
Obveznice (neto)	1.584,2	1.597,7	1.402,2	1.200,0	1.251,5	1.196,3	1.200,9	1.194,9	1.188,0	624,2

Izvor: HNB, https://www.hnb.hr/documents/20182/2033850/hbilt236.pdf/e66373fc-6acf-422c-907f-1af70957bd6b, str. 42.

Instrumenti tržišta novca (neto) do studenoga 2010. obuhvaćaju neto obveze kreditnih institucija na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira, a od prosinca 2010. obuhvaćaju neto obveze na osnovi izdanih komercijalnih zapisa i neprenosivih instrumenata (dužničkih vrijednosnih papir). Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze kreditnih institucija na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.[13]

[13]Hrvatska narodna banka (2017.) Bilten, br. 236, https://www.hnb.hr/documents/20182/2033850/hbilt236.pdf/e66373fc-6acf-422c-907f-1af70957bd6b, str. 42 (28. 09. 2017.)

4. KAPITAL BANKE

4.1. Pojmovni okvir i definiranje kapitala banke

Kapital predstavlja neto vrijednost banke, kao razliku između aktive i pasive, i ostvaruje se emisijom dionica i zadržavanjem dobiti. Kapital banke se odnosi na sredstva koja su uložili vlasnici banke, a sastoje se većinskim dijelom od dionica, rezervi, te zarade koja se zadržava u banci. Problemi u poslovanju banaka se uglavnom odnose na prikupljanje i održavanje dostatnog kapitala. Kapitalni računi poslovne banke igraju nekoliko vitalnih uloga u podržavanju dnevnih operacija i osiguravanju banci dugoročne sposobnosti za život.

„Zadaci koje ispunjava kapital banke su:

- kapital apsorbira financijske i operativne gubitke sve dok menadžment ne riješi problem i ne obnovi profitabilnost, čime se omogućuje zaštita od rizika poslovnog neuspjeha
- kapitalom se osiguravaju sredstva potrebna za uspostavljanje, organizaciju i poslovanje banke prije prelijevanja depozita; tako nove banke trebaju početna sredstva kako bi nabavila zemljišta, prostore i sl. i zaposlila djelatnike prije početka obavljanja svoje djelatnosti
- kapital ima snažno djelovanje na javnost, na način da popularizira povjerenje istih u banku čime uvjerava vjerovnike u svoju financijsku moć; zbog toga i kapital mora biti dovoljno snažan kako bi se zajmoprimci uvjerili da će banka moći ispoštovati njihove kreditne potrebe, čak i u situaciji pada ekonomije
- kapital je vrlo bitan kod rasta organizacije i razvoja novih usluga i sl.; dodatni kapital jest potpora rastu i razvoju banke te omogućuje lakše prihvaćanje rizika koji se javljaju u takvim slučajevima
- kapital jest svojevrsni regulator rasta banke jer pomaže osigurati dugoročnu prihvatljivost istog; zbog toga se porast kapitala banke mora poklapati s rastom kredita i ostale rizične aktive banke, na čemu inzistiraju regulatorna tijela i tržište; u

skladu s time, pretpostavlja se da se prostor za apsorbiranje gubitaka povećava sukladno izloženosti banke riziku.“[14]

4.2. Osnovna podjela kapitala

Kapital banke se može podijeliti na temeljni i dopunski kapital.

Dok temeljni kapital obuhvaća redovite dionice, višak, zadržanu dobit i druge komponente, dopunski kapital odnosi se na rezerve za gubitke po kreditima i lizinzima, dužničke kapitalne instrumente s drugorazrednim pravom naplate, dugovanja koja se mogu pretvoriti u kapital, povlaštene srednjoročne dionice i sl.

Osim toga, kapital banke se može podijeliti na nekoliko različitih vrsta:

1. Redovite dionice
2. Povlaštene dionice
3. Višak
4. Zadržana dobit
5. Kapitalne rezerve
6. Obveznice
7. Manjinski interes banke u konsolidiranim društvima
8. Kapitalno podređene zadužnice.[15]

Obzirom na to da o udjelu različitih vrsta izvora sredstava u ukupnoj financijskoj strukturi banke, ovisi konačan proizvod banke (ponuda), važno je upoznati se sa svakim od navedenih vrsta kapitala u bankarskom poslovanju.

Novi regulatorni okvir (Basel III) stavlja naglasak na kvalitetniji kapital, i to na način da se „razliku od prijašnjeg sastava kapitala u obliku osnovni kapital + dopunski kapital I + dopunski kapital II, novim regulatornim standardom propisan je sastav u formi da se osnovni kapital sastoji od redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala +

[14] Pavković, A. (2004.). Instrumenti vrednovanja uspješnosti poslovnih banaka, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 2 (1), str. 179.-192.
[15]Rose, P.S., (2004.). op.cit., str. 475.- 476.

dopunski kapital.“ Ovakva izmjena je uvelike doprinijela osnaživanju kapitalne strukture banaka, a sa ciljem ostvarenja veće likvidnosti i kapitalne pokrivenosti banaka.

Ukupan iznos kapitala koji banke moraju održavati trebao bi iznositi najmanje 8% rizikom ponderirane aktive. Redovni osnovni kapital koji je kapital najviše razine kvalitete, trebao bi iznositi 4,5% rizikom ponderirane aktive.

4.2.1. Osnovni kapital

„Banka može poslovanje financirati iz vlastitih ili iz vanjskih izvora kapitala, a ako je zbog smanjenih poslovnih aktivnosti akumulacija sredstava iz poslovnih rezultata ograničena, ono će u tom slučaju do novih sredstava doći dokapitalizacijom svoga temeljnog kapitala.“[16]

Povećanje temeljnog kapitala se u praksi uvijek pokazuje više isplativim jer financiranje unutarnjim izvorima kapitala predstavlja jeftiniji i povoljniji način financiranja. Tu je svakako riječ o dokapitalizaciji, odnosno o povećanju temeljnog kapitala banke, čime banka ostvaruje veću sigurnost i stabilnost poslovanja.

U Republici Hrvatskoj je prema čl. 19. Stavka 1. Zakona o kreditnim institucijama[17] minimalni osnovni kapital za osnivanje banke 40 milijuna kuna.

Osnovni kapital je važan za trajnost poslovanja odnosno omogućava banci nastavak njenih aktivnosti i osigurava joj solventnost. Najkvalitetniji dio osnovnog kapitala je redovni osnovni kapital.

4.2.2. Dopunski kapital

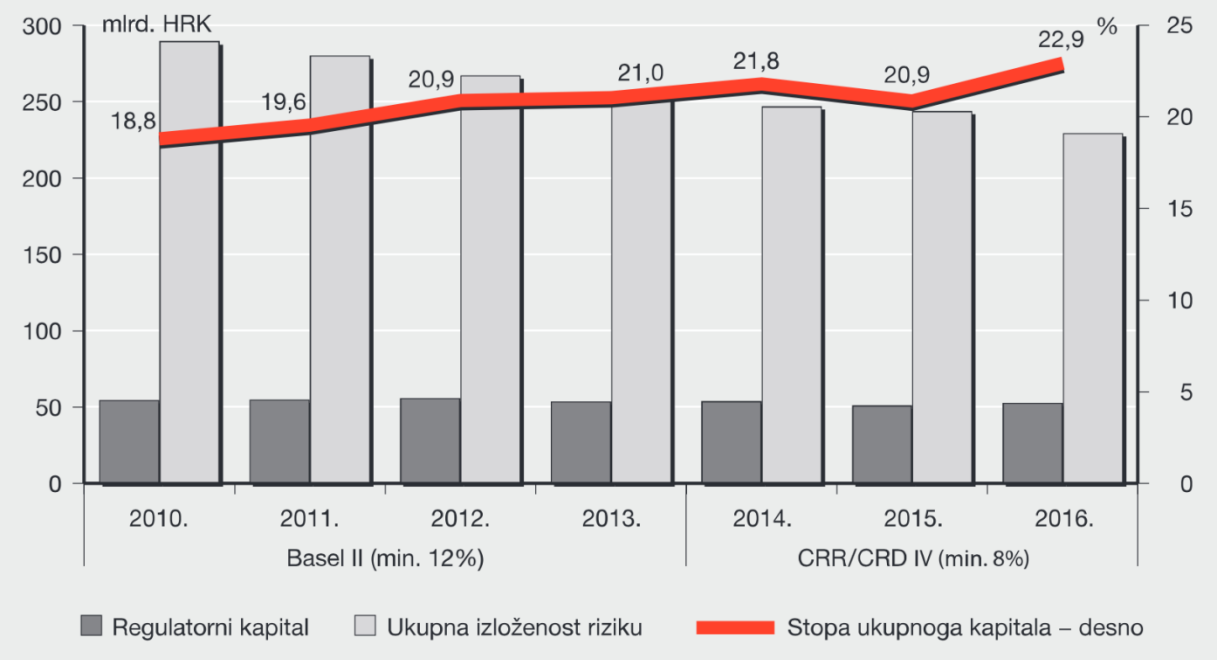
Dopunski kapital se koristi u slučaju propasti kreditne institucije. Ovaj kapital omogućava banci da isplati deponente i vjerovnike višeg isplativog reda ukoliko banka postane insolventna.

[16]Penavin, S., Šarlija, N. (2010). Pojave u kretanju strukture kapitala Hrvatskih poduzeća u predrecesijskom razdoblju, Ekonomski vjesnik 10(2), str. 322.
[17] Narodne novine (2013) Zakon o kreditnim institucijama, 159/13, 19/15, 102/15.

Nabavljanje dopunskog kapitala predstavlja manje kvalitetan i manje stabilan izvor sredstava banke. Obzirom da je riječ o manje poželjnom obliku kapitala, banke financiranje dopunskim kapitalom koriste nešto rjeđe, a na takav oblik financiranja se uglavnom odlučuju velike banke.

4.2.3. Analiza kapitala banaka u Republici Hrvatskoj

Smanjenje izloženosti banaka svim vrstama rizika i blago jačanje regulatornoga kapitala na kraju 2016. rezultirali su porastom stope ukupnoga kapitala, na najveću vrijednost dosad. Stopa ukupnoga (regulatornoga) kapitala iznosila je 22,9%, što je za dva postotna boda više nego na kraju 2015. (Slika 7.). Povećanje stope ukupnoga kapitala nastavak je višegodišnjeg trenda, s iznimkom 2015. godine, u kojoj je stopa bila smanjena pod utjecajem primjene zakonskih odredbi o konverziji kredita i s time povezanoga gubitka tekuće godine. Stopa redovnoga osnovnoga kapitala iznosila je 21,3%, a kako se banke ni dalje ne koriste instrumentima dodatnoga osnovnoga kapitala, to je ujedno bila i stopa osnovnoga kapitala.[7]

Slika 6. : Stopa ukupnog kapitala banaka

Izvor: HNB, https://www.hnb.hr/documents/20182/2020824/hbilten-o-bankama-30.pdf/42efdf39-5ba2-4111-9efd-1a9b80ff78e8

Zadržavanjem dobiti blago je ojačao regulatorni kapital. Regulatorni kapital banaka iznosio je na kraju 2016. godine 52,6 mlrd. kuna, što je povećanje za 1,6 mlrd. kuna u odnosu na prethodnu godinu (Tablica 5.). To povećanje isključivo je utjecaj rasta osnovnoga kapitala, za 2,3 mlrd. kuna (4,9%), a dopunski kapital smanjio se kod većine banaka koje se njime koriste, ukupno za 0,6 mlrd. kuna (14,3%). Osnovni kapital porastao je pretežito zahvaljujući zadržavanju dobiti ostvarene u tekućoj godini u rezervama kapitala kod nekoliko banaka, u iznosu većem od 1,7 mlrd. kuna. Manji od toga bio je utjecaj pokrića gubitaka iz proteklih godina, pri sanaciji jedne banke te dokapitalizacijama koje su tijekom 2016. provedene kod nekoliko banaka. Prethodna smanjenja temeljnoga kapitala s ciljem pokrića zadržanih gubitaka oslabila su utjecaj dokapitalizacija na kretanje osnovnoga kapitala.[18]

[18] HNB (2016). Polugodišnja Informacija o financijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i provedbi monetarne politike, HNB, Direkcija za izdavačku djelatnost, Zagreb, str. 1. – 44.

Tablica 5. : Regulatorni kapital, izloženost riziku i stope kapitala banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2014.		XII. 2015.			XII. 2016.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
REGULATORNI KAPITAL	53.780,0	100,0	50.917,1	100,0	–5,3	52.568,9	100,0	3,2
OSNOVNI KAPITAL	50.931,0	94,7	46.586,3	91,5	–8,5	48.859,2	92,9	4,9
Redovni osnovni kapital	50.931,0	94,7	46.586,3	91,5	–8,5	48.859,2	92,9	4,9
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	33.482,2	62,3	33.717,6	66,2	0,7	33.904,3	64,5	0,6
Zadržana dobit	16.707,9	31,1	11.820,6	23,2	–29,3	14.278,2	27,2	20,8
Ostalo	740,9	1,4	1.048,1	2,1	41,5	676,6	1,3	–35,4
Dodatni osnovni kapital	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
DOPUNSKI KAPITAL	2.849,0	5,3	4.330,9	8,5	52,0	3.709,7	7,1	–14,3
UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	246.959,2	100,0	243.830,0	100,0	–1,3	229.271,8	100,0	–6,0
IZNOSI IZLOŽENOSTI PONDERIRANI RIZIKOM ZA KREDITNI RIZIK, KREDITNI RIZIK DRUGE UGOVORNE STRANE, RAZRJEĐIVAČKI RIZIK TE RIZIK SLOBODNE ISPORUKE	218.615,5	88,5	211.793,3	86,9	–3,1	202.283,2	88,2	–4,5
Standardizirani pristup	185.416,7	75,1	182.231,5	74,7	–1,7	174.732,6	76,2	–4,1
Središnje države i središnje banke	2.843,2	1,2	3.736,4	1,5	31,4	4.237,5	1,8	13,4
Trgovačka društva	63.408,8	25,7	62.041,5	25,4	–2,2	64.689,0	28,2	4,3
Stanovništvo	61.537,1	24,9	60.349,7	24,8	–1,9	57.137,3	24,9	–5,3
Izloženosti sa statusom neispunjavanja obveza	26.710,5	10,8	21.427,2	8,8	–19,8	15.084,5	6,6	–29,6
Ostalo	30.917,2	12,5	34.676,6	14,2	12,2	33.584,4	14,6	–3,1
Pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB pristup)	33.198,8	13,4	29.561,8	12,1	–11,0	27.550,6	12,0	–6,8
POZICIJSKI, VALUTNI I ROBNI RIZICI	4.193,0	1,7	8.550,8	3,5	103,9	4.569,6	2,0	–46,6
OPERATIVNI RIZIK	23.796,0	9,6	22.871,3	9,4	–3,9	22.099,5	9,6	–3,4
PRILAGODBA KREDITNOM VREDNOVANJU	354,7	0,1	614,7	0,3	73,3	319,5	0,1	–48,0
OSTALO	0,0	0,0	0,0	0,0	–399,0	0,0	0,0	–100,0
Stopa redovnoga osnovnoga kapitala	20,6	–	19,1	–	–7,4	21,3	–	11,5
Stopa osnovnoga kapitala	20,6	–	19,1	–	–7,4	21,3	–	11,5
Stopa ukupnoga kapitala	21,8	–	20,9	–	–4,1	22,9	–	9,8

Izvor: HNB, https://www.hnb.hr/documents/20182/2020824/hbilten-o-bankama-30.pdf/42efdf39-5ba2-4111-9efd-1a9b80ff78e8

5. STUDIJ SLUČAJA – ANALIZA IZVORA SREDSTAVA NA PRIMJERU BANAKA (ZAGREBAČKA BANKA d.d. i SBERBANK d.d.)

5.1. Zagrebačka banka d.d.

5.1.1. Opći podaci o Zagrebačkoj banci d.d.

Zagrebačka banka je već godinama vodeća banka u Hrvatskoj, gdje posluje s više od 60 tisuća korporativnih klijenata te više od 1,3 milijuna građana. Članica je UniCredit Grupe od ožujka 2002. godine, jedne od najuspješnijih financijskih grupacija u Europi. Jedna je od vodećih banaka u Srednjoj i Istočnoj Europi. Zauzima četvrtinu aktive hrvatskoga bankarskoga sektora i 18% aktive bankarskog sektora BiH kao vlasnik UniCredit banke d.d. Mostar.

Glavne podružnice Zagrebačke banke: ZB Invest, društvo za upravljanjem investicijskim fondom Zagrebačke banke i Allianza, ima oko 41% tržišnog udjela, dok depoziti Prve stambene štedionice čine oko 31% tržišta stambene štednje.

5.1.2. Analiza izvora sredstava – studij slučaja Zagrebačke banke d.d.

Udjel obveza u ukupnoj pasivi Zagrebačke banke d.d. iznosi 84,32%, dok udjel kapitala u ukupnoj pasivi iznosi 15,68%. Što se tiče udjela depozita kod Zagrebačke banke d.d., udjel štednih depozita iznosi 1,1%, dok udjel oročenih depozita iznosi 52,53%. Primljeni krediti čine udjel od 4,21%, a udjel izdanih dužničkih vrijednosnih papira iznosi 0,06%.

Tablica 6. : Pasiva bilance Zagrebačke banke d.d. (zaključno s 31. 12. 2016)

Obveze i kapital	
Financijske obveze koje se drže radi trgovanja	2.068.333
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	0
Financijske obveze koje se vrednuju po amortiziranom trošku	84.946.598
Elektronički novac	0
Transakcijski računi	30.993.619
Štedni depoziti	972.929
Oročeni depoziti	46.570.151
Ostali primljeni depoziti	2.616.265
Primljeni krediti	3.734.069
Izdani dužnički vrijednosni papiri	53.654
Hibridni i podređeni instrumenti	0
Ostale financijske obveze koje se vrednuju prema amortiziranom trošku	5.912
Derivati koji se rabe kao instrumenti zaštite	0
Promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki kod zaštite portfelja od kamatnog rizika	0
Rezervacije	578.856
Porezne obveze	177.887
Obveze uključene u grupe za otuđivanje klasificirane kao namijenjene za prodaju	0
Ostale obveze	876.013
Ukupno obveze	**88.647.686**
Dionički kapital	9.774.844
Revalorizacijske rezerve	201.668
Rezerve	568.225
Manje: Vlastite dionice	0
Zadržana dobit (gubitak)	4.229.589
Dobit (gubitak) prethodne godine	0
Dobit (gubitak) tekuće godine	1.709.330
Ukupno kapital	**16.483.656**
Ukupno obveze i kapital	**105.131.343**

Izvor: HNB, https://www.hnb.hr/documents/20182/2020824/hbilten-o-bankama-30.pdf/42efdf39-5ba2-4111-9efd-1a9b80ff78e8

Što se tiče kapitala Zagrebačke banke d.d., udjel dioničkog kapitala u ukupnom kapitalu iznosi 59,3%. Zadržana dobit iznosi 4223589 (u tis. Kn).

Depoziti komitenata čine primarni izvor financiranja i krajem razdoblja iznose 92.228 milijuna kuna. Povećani su za 5.684 milijuna kuna (+6,6%), porastom depozita trgovačkih društava i stanovništva. Omjer kredita i depozita iznosi 88,0%. Depozitna baza je stabilna te je tijekom godine povećana za 5%. Depoziti na transakcijskim računima klijenata bilježe povećanje od 26%, a povećan je i broj tekućih računa fizičkih osoba. Banka je i u 2016. godini zadržala vodeću tržišnu poziciju, uz tržišni udio u oročenim depozitima i tekućim računima od 25% i 35%.

Isto tako, banka je zabilježila smanjenje depozita, a razlog se prvenstveno ogleda u smanjenoj potrebi za financiranjem i to iz razloga što je prethodno došlo do porasta depozita komitenata i do stabilnog volumena kredita komitentima.

Tablica 7. Financijski položaj Zagrebačke banke d.d. (prva polovina 2017. godine)

Zagrebačka banka d.d. Bilanca stanja (*mln. kn.*)			**Δ 2017. vs. 2016.**	
	31.12.2016.	**30.06.2017.**	**%**	**mln.kn.**
	1	2	3 (4/1)	4 (2-1)
Depoziti komitenata	76.293	72.953	(4,4%)	(3.340)
Depoziti banaka i uzeti zajmovi	8.593	7.684	(10,6%)	(909)
Ostale obveze	3.758	4.191	11,5%	433
Kapital i reserve	**16.484**	**15.017**	**(8,9%)**	**(1.467)**
Ukupna pasiva	**105.128**	**99.845**	**(5,0%)**	**(5.283)**

Izvor: Zagrebačka banka d.d. (2017). Nerevidirani financijski izvještaji Zagrebačke banke d.d. za razdoblje 31.12.2016. do 30.06.2017., str. 4.

5.2. Sberbank d.d.

5.2.1. Opći podaci o Sberbanci d.d.

Sberbank d.d je moderna univerzalna banka s više od 170 godina dugom tradicijom poslovanja, jedna od najbrže rastućih i najprofitabilnijih institucijama svijetu te vodeća banka na tržištu glede uvođenja inovativnih proizvoda temeljnih na izvrsnosti i najmodernijim tehnologijama.

Sberbank Russia je najveća ruska banka i jedna od vodećih svjetskih financijskih institucija. Banka ima više od 140 milijuna klijenata – fizičkih osoba i milijun korporativnih klijenata u više od 20 zemalja svijeta. Jednako kao Zagrebačka banka d.d. te Grupa Zagrebačke banke, te jednako kao i svaka druga banka, poslovanje Sberbank d.d. banke i struktura sredstava banke je pod utjecajem okolnosti na tržištima na kojima banka posluje, odnosno na financijskom tržištu i gospodarstvu unutar kojeg banka obavlja svoje poslovne aktivnosti.

U poslovanju se najviše baziraju na depozite građana ali i na poslovanje sa poduzećima, zbog čega na Hrvatskom tržištu ostvaruje brojne suradnje sa financijskim institucijama, poduzetničkim i gospodarskim komorama, udrugama i tome slično.

5.2.2. Analiza izvora sredstava – studij slučaja Sberbank banke d.d.

Udjel obveza u ukupnoj pasivi Sberbank d.d. iznosi 86,24%, dok udjel kapitala u ukupnoj pasivi iznosi 13,76%. Što se tiče udjela depozita kod Sberbank d.d., udjel štednih depozita iznosi 4,48%, dok udjel oročenih depozita iznosi 69,88%. Primljeni krediti čine udjel od 4,89%, dok vrijednosne papire banka nije izdavala.

Tablica 8 : Pasiva bilance Sberbank d.d. (zaključno s 31. 12. 2016.)

Obveze i kapital	
Financijske obveze koje se drže radi trgovanja	2.114
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	0
Financijske obveze koje se vrednuju po amortiziranom trošku	7.823.350
Elektronički novac	0
Transakcijski računi	1.446.092
Štedni depoziti	358.126
Oročeni depoziti	5.584.269
Ostali primljeni depoziti	43.765
Primljeni krediti	390.996
Izdani dužnički vrijednosni papiri	0
Hibridni i podređeni instrumenti	0
Ostale financijske obveze koje se vrednuju prema amortiziranom trošku	101
Derivati koji se rabe kao instrumenti zaštite	0
Promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki kod zaštite portfelja od kamatnog rizika	0
Rezervacije	34.798
Porezne obveze	3.492
Obveze uključene u grupe za otuđivanje klasificirane kao namijenjene za prodaju	0
Ostale obveze	127.860
Ukupno obveze	**7.991.614**
Dionički kapital	1.530.668
Revalorizacijske rezerve	15.552
Rezerve	17.512
Manje: Vlastite dionice	0
Zadržana dobit (gubitak)	–332.219
Dobit (gubitak) prethodne godine	0
Dobit (gubitak) tekuće godine	43.123
Ukupno kapital	**1.274.636**
Ukupno obveze i kapital	**9.266.250**

Izvor: HNB, https://www.hnb.hr/documents/20182/2020824/hbilten-o-bankama-30.pdf/42efdf39-5ba2-4111-9efd-1a9b80ff78e8

Što se tiče kapitala Sberbank d.d., iznos dioničkog kapitala znatno premašuje ukupni kapital zbog gubitka koji iznosi -332,219 (u tis. Kn).

Za razliku od Zagrebačke banke koja je 2016. godine zabilježila rast depozita od trgovačkih društava, Sberbank d.d. u istoj godini bilježi rast u segmentu poslovanja s građanima (depoziti), iako se prvenstveno fokusira na poslovanje sa poslovnim klijentima. Na financijske rezultate Sberbank d.d. utjecali su jednokratni otpisi imovine i troškovi inicijalnih ulaganja u mnogim državama u kojima banka posluje, a to se direktno odrazilo na strukturu sredstava ove banke, pa samim time i na ponudu bankarskog proizvoda na tržištu Republici Hrvatskoj. Obzirom na fokus banke na financiranje poduzetnika, uspješno je ostvaren rast u segmentu broja primarnih klijenata kao malih poduzetnika, volumenu depozita i broju kartica izdanih malim poduzetnicima.

Zbog nepovoljne makroekonomske prilike i problem potrošačkih kredita vezanih uz konverziju kredita denominiranih u švicarskim francima i uz valutnu klauzulu u švicarskim francima u kredite u eurima i uz valutnu klauzulu u eurima, Sberbank d.d. bilježi gubitak, dok bilančna suma na kraju 2016. godine iznosi 9,26 milijarde kuna što predstavlja smanjenje od 4,83% u odnosu na prethodnu godinu. Unatoč tome je adekvatnost kapitala još uvijek na visokoj razini (19,9%).

Struktura kapitala i rezervi Sberbank d.d. banke su na 31. prosinca 2016. imale sljedeće udjele: 55% udjela premije na emitirane dionice u udjelu kapitala i rezervi Sberbank d.d. Dionički kapital zauzima 35%, zadržana dobit 10%, ostale rezerve 1%, te zakonske i statutarne rezerve manje od 1% udjela u ovoj strukturi.

Ovo u suštini navodi na zaključak da Sberbank d.d. ostvaruje manju imovinu, ali i manje obaveze, dok Zagrebačka banka ostvaruje veću imovinu, ali i veće obaveze. Iako se to odražava na ponudu proizvoda ovih banaka, svaka se fokusira na prilagodbu izvora strukture kapitala proizvodu kojeg želi ponuditi tržištu i ostvariti veći prihod sa njim.

6. ZAKLJUČAK

Bankarsko poslovanje je specifično po tome što za razliku od drugih poduzeća koja nabavljaju sredstva za financiranje nabavke proizvoda (radi prodaje i ostvarenja profita), banke ta ista sredstva nabavljaju radi njihove direktne prodaje zainteresiranim stranama (pravnim i fizičkim osobama, odnosno građanima, poduzećima i drugim financijskim institucijama). Način na koji banke pribavljaju svoja sredstva su putem depozita, zaduživanjem putem kredita i emisijom vrijednosnih papira te putem drugih oblika nabavke kapitala. Isto tako se ova podjela može pokazati kao podjela izvora sredstava prema vlasništvu (vlastito i tuđe financiranje), prema rokovima (dugoročno i kratkoročno), porijeklu (interno i eksterno), obvezi vraćanja (povratno i bespovratno), te prema karakteru naknade (varijabilne i fiksne naknade).

Prema svim prikazanim pokazateljima u ovom radu, depoziti predstavljaju glavni instrument financiranja banaka u Republici Hrvatskoj. Depozite slijede kapital i uzeti krediti. Izdavanje vrijednosnica nije zastupljeno u značajnijem obimu u hrvatskim bankama.

Udjel obveza u ukupnoj pasivi Zagrebačke banke d.d. iznosi 84,32%, dok udjel kapitala u ukupnoj pasivi iznosi 15,68%, što u usporedbi s podatcima za udjel obveza u ukupnoj pasivi Sberbank d.d. koji iznosi 86,24%, i udjelom kapitala u ukupnoj pasivi koji iznosi 13,76% je vrlo sličan. Usporedbom udjela depozita banaka vidimo da kod obje banke dominiraju oročeni depoziti, pri čemu su udjeli nešto veći kod Sberbank d.d. Također, Sberbank d.d nije izdavala vrijednosne papire, dok je udio izdanih dužničkih vrijednosnih papira u Zagrebačkoj banci d.d. 0,06%. Usporedbom podataka za 2016. godinu iz pasive je vidljivo da Zagrebačka banka d.d. ima veći iznos kapitala.

Zagrebačka banka d.d. sadrži manji udjel štednih i oročenih depozita te manji udjel primljenih kredita u odnosu na Sberbank d.d. Što se tiče vrijednosnih papira, njih je izdavala Zagrebačka banka d.d., dok Sberbank d.d. uopće nije. Udjel dioničkog kapitala u ukupnom kapitalu kod Zagrebačke banke d.d. iznosi 59,3%, dok kod Sberbank d.d. iznos dioničkoga kapitala znatno premašuje ukupni iznos kapitala jer posluje sa gubitkom.

Analiza Grupe Zagrebačke banke odnosno Zagrebačke banke i analiza Sberbank d.d. banke dokazuje da udio oblika i vrsta pojedinih izvora sredstava od kojih se sastoji financijska struktura banaka očituje se u različitom pristupu financiranju i poslovanju.

7. SAŽETAK

Kako bi banke mogle financirati i razvijati svoje poslovanje sa svrhom opstanka i razvoja te širenja poslovanja, one moraju svoj fokus staviti na prikupljanje sredstava, stoga prikupljanje sredstava predstavlja najvažniju aktivnost u poslovanju banke. Ono što je karakteristično za bankarsko poslovanje je činjenica da banke svoju ponudu proizvoda kreiraju prema vrstama izvora sredstava. Iako sve banke u Republici Hrvatskoj u principu koriste iste izvore sredstava, udio pojedinog izvora sredstava se može razlikovati od banke do banke. Poslovanje svih banaka u Republici Hrvatskoj ukazuje da su depoziti glavni instrument financiranja svih banaka. Depozite slijede kapital i uzeti krediti. Izdavanje vrijednosnih papira, iako je prisutno, ne predstavlja značajniji izvor financiranja banaka. U ovom radu provedena je studija slučaja analize izvora sredstava na primjeru dvaju banaka, Zagrebačke banke d.d. i Sberbank d.d. Iz navedene analize je vidljivo da Zagrebačka banka d.d sadrži manji udjel štednih i oročenih depozita te manji udjel primljenih kredita u odnosu na Sberbank d.d. Što se tiče vrijednosnih papira, njih je izdavala Zagrebačka banka d.d., dok Sberbank d.d. uopće nije. Navedena analiza dokazuje da udio oblika i vrsta pojedinih izvora sredstava od kojih se sastoji financijska struktura banaka očituje se u različitom pristupu financiranju i poslovanju.

Ključne riječi: *banka, financiranje poslovanja, izvori sredstava, banke u Republici Hrvatskoj*

8. ABSTRACT

In order to finance and develop their businesses with the purpose of the survival and development and expansion of the business, banks need to put their focus on fundraising which represents the most important activity in banks' operations. What is characteristic for the banking operations is the fact that the banks' products offer is created according to the types of sources of funds. Although all the banks in the Republic of Croatia, in principle, use the same sources of funds, the share of each source of funds can vary from bank to bank, which ultimately means that each bank has a different offer on the market for different target groups of its consumers. Deposits are the most important source of financing of Croatian banks. The deposits are followed by capital and borrowings. Issuing of securities is not significant among sources of funding of banks operating in Croatian banking sector. In this study analysis of resource sources on the example of two banks, Zagrebačka banka d.d. and Sberbank d.d. was conducted. From the analysis given in this study above it is evident that Zagrebačka banka d.d has a lower share of savings and time deposits and a smaller share of received loans compared to Sberbank d.d. Regarding securities, they were issued by Zagrebačka banka d.d. whereas Sberbank d.d. it is not at all. This analysis demonstrates that the share of forms and types of individual sources of funds, consisting of the financial structure of banks, is reflected in a different approach to their financing and business.

Keywords: *bank, bank finance, funds sources, banks in Republic of Croatia*

9. POPIS LITERATURE

1. Fortrade, Dostupno na: http://www.fortrade.eu, (30. 09. 2017.)
2. Gregurek, M., Vidaković, N. (2013). Bankarsko poslovanje, Effectus – visoka škola za financije i pravo, Zagreb
3. Hrvatska narodna banka (2016). Bilten o bankama, Zagreb. Dostupno na: https://www.hnb.hr/documents/20182/950978/hbilten-o-bankama-29.pdf/f037d986-a62d-402a-bb32-9794e88a1a51 (28. 09. 2017.)
4. Hrvatska narodna banka (2016). Polugodišnja Informacija o financijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i provedbi monetarne politike, HNB, Direkcija za izdavačku djelatnost, Zagreb, str. 1. – 44. (28. 09. 2017.)
5. Hrvatska narodna banka (2017): Bilten o bankama 30, godina 17., Dostupno na: https://www.hnb.hr/documents/20182/2020824/hbilten-o-bankama-30.pdf/42efdf39-5ba2-4111-9efd-1a9b80ff78e8
6. Hrvatska narodna banka, Obrazac: BS2-2 - Bilanca. Dostupno na: http://old.hnb.hr/statistika/ (28. 09. 2017.)
7. Hrvatska narodna banka, Tablica D6. Dostupno na: http://old.hnb.hr/statistika/h-statistika-statisticki-pregled.htm
8. Hrvatska narodna banka, Vrste kredita. Dostupno na: https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/krediti/vrste-kredita (28. 09. 2017.)
9. Hrvatska narodna banke (2017.) Bilten, br. 236, Dostupno na: https://www.hnb.hr/documents/20182/2033850/hbilt236.pdf/e66373fc-6acf-422c-907f-1af70957bd6b (28. 09. 2017.)
10. Hrvatska udruga banaka, Dostupno na: http://www.hub.hr (30. 09. 2017.)
11. Jurman, A. (2007). Pribavljanje izvora sredstava u Hrvatskim bankama, Zb. Prav. fak. Sveuč. Rij. (1991), 28 (2), str. 1377-1397.
12. Mishkin, F., Eakins, S., (2005). Financijska tržišta i institucije, Mate d.o.o., Zagreb
13. Pavković, A. (2004.). Instrumenti vrednovanja uspješnosti poslovnih banaka, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 2 (1), str. 179.-192.
14. Penavin, S., Šarlija, N. (2010). Pojave u kretanju strukture kapitala Hrvatskih poduzeća u pred recesijskom razdoblju, Ekonomski vjesnik 10(2), str. 317-332.
15. Rose, P.S., (2004.). Menadžment komercijalnih banaka, Mate d.o.o., Zagreb

16. Sberbank d.d. (2015). Godišnje izvješće 2015. Dostupno na: https://www.Sberbank d.d..hr/media/2385/Sberbank d.d.-godisnji-izvjestaj-za-2015.pdf (15. 09. 2017.)
17. Zagrebačka banka d.d. (2015). Godišnje izvješće za 2015. godinu. Dostupno na: http://www.zaba.hr/home/med/dok/786/zaba-godisnje-izvjesce-31122015.pdf (15. 09. 2017.)

Zakoni:

1. Narodne novine (2013). Zakon o kreditnim institucijama, 159/13, 19/15, 102/15.
2. Narodne novine (2008). Zakon o tržištu kapitala, 88/08, 146/08, 74/09, 54/13, 159/13, 18/15, 110/15.

10. POPIS TABLICA I GRAFIKONA

Tablica 1.: Struktura obveza i kapitala banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima 7
Tablica 2.: Struktura izvora financiranja banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postotcima 7
Tablica 3: Agregirano nekonsolidirano mjesečno statističko izvješće – bilanca kreditnih institucija na dan 30.06.2017. godine (u tisućama HRK) 17
Tablica 4.: Vrijednosni papiri kao izvor sredstava banaka u RH 21
Tablica 5.: Regulatorni kapital, izloženost riziku i stope kapitala banaka, na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima 27
Tablica 6.: Pasiva bilance Zagrebačke banke d.d. (zaključno s 31. 12. 2016) 29
Tablica 7.: Financijski položaj Zagrebačke banke d.d. (prva polovina 2017. godine) 30
Tablica 8.: Pasiva bilance Sberbank d.d. (zaključno s 31. 12. 2016.) 32

Slika 1.: Sektorska distribucija primljenih depozita (stanje na dan 31.ožujka 2017.) 8
Slika 2.: Depoziti stanovništva i depoziti poduzeća 9
Slika 3.: Depoziti kućanstava 10
Slika 4.: Udjel deviznih u ukupnim depozitima stanovništva 11
Slika 5.: Udjel inozemne u ukupnoj pasivi 12
Slika 6.: Stopa ukupnog kapitala banaka 25